

2 WYROK

2.1 W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2022 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Hanna Bartkowiak

3 Protokolant: staż. Katarzyna Szymczak

5 przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu Jacka Derdy

6 po rozpoznaniu w dniu 13 września 2022 r.

sprawy **D. K.**

oskarżonego z art. 209 § 1a kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżonego

7 od wyroku Sądu Rejonowego w Gnieźnie

z dnia 23 czerwca 2021 r., sygn. akt II K 1195/21

1. Zmienia zaskarżony wyrok w pkt 1 w ten sposób, że nie przyjmuje aby oskarżony działał w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności i że zachodził ciąg przestępstw z art. 209 § 1a kk w zw. z art. 91 § 1 kk, a za przypisany mu czyn stanowiący przestępstwo z art. 209 § 1a kk popełnione w okresie od 1 września 2019 r. do 31 maja 2020 r., z wyłączeniem okresu od 1 grudnia 2019 r. do 29 lutego 2020 r., na podstawie art. 209 § 1a kk wymierza mu karę 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności.

2. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.

3. Zwalnia oskarżonego od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, w tym nie wymierza mu opłaty za obie instancje.

Hanna Bartkowiak

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IV Ka 545/22
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

0.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 23 czerwca 2021 r., sygn. akt II K 636/20

0.11.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

0.11.3. Granice zaskarżenia**0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia**

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

0.11.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

0.11.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

0.12.1. Ustalenie faktów

0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty

0.12.2. Ocena dowodów

0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)	

Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

<p>STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>		
Lp.	Zarzut	
3.1.	Błąd w ustaleniach faktycznych polegający na nieprawdziwym twierdzeniu w uzasadnieniu wyroku, iż „obecnie pracuje poza granicami kraju”, podczas gdy w 2019 r. oskarżony był zmuszony wrócić do Polski, aby zająć się swoim chorym ojcem, był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w B. jako bezrobotny bez prawa do zasiłku, wobec czego nie miał dochodów.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Warto rozpocząć od wyjaśnienia, że zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku nie może sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami sądu orzekającego, lecz musi zmierzać do wykazania, jakich konkretnie uchybień w zakresie zasad logicznego rozumowania, wiedzy i doświadczenia życiowego dopuścił się sąd w ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego (wyrok Sadu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 kwietnia 2022 r., sygn. akt II AKa 185/21, Legalis nr 2699951). Zarzuty podniesione w apelacji oskarżonego		

nie spełniały powyższych wymogów, przez co należało je uznać wyłącznie za polemikę z prawidłowymi ustaleniami faktycznymi poczynionymi przez Sąd Rejonowy w kontrolowanej sprawie.

Oskarżony podważał zasadność wskazania Sądu Rejonowego, że obecnie (a więc na czas wydawania orzeczenia przez organ meriti) podsądny pracuje za granicą. Dla wykazania zasadności swoich twierdzeń apelujący podawał, że w 2019 r. zmuszony był wrócić do Polski aby zająć się chorym ojcem. Pomędzy tymi wydarzeniami nie zachodzi tożsamość czasowa, a więc rezygnacja oskarżonego w 2019 r. z pracy zarobkowej za granicą połączona z powrotem do Polski i zarejestrowaniem się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku nie wykluczała w żaden sposób prawidłowości ustalenia o aktualnym stanie rzeczy, kiedy to oskarżony znów zaczął zarobkować poza granicami Polski. Należy odwołać się do pisma Powiatowego Urzędu Pracy w B. z dnia 25 marca 2020 r. (k. 14 akt), z którego wynika jednoznacznie, iż D. K. rzeczywiście był zarejestrowany w tym urzędzie jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku w okresie od 10 grudnia 2019 r. do 9 lutego 2020 r., jednakże z dniem 10 lutego 2020 r. został wyłączony z ewidencji osób bezrobotnych z powodu podjęcia pracy za granicą. W świetle powyższego ustalenie przez Sąd Rejonowy, że na czas wyrokowania oskarżony pracuje za granicą było prawidłowe i oparte na wiarygodnych dowodach. Podważanie tego stwierdzenia przez apelującego było niezrozumiałe. Ponadto, na bazie tych ustaleń co do okresu gdy oskarżony był zarejestrowany jako bezrobotny

<p>Sąd I instancji wyłączył z odpowiedzialności karnej za czyn z art. 209 § 1a kk właśnie ten okres czasu, czego zdaje się skarżący nie dostrzegać.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Zmiana zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gnieźnie.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Brak podstaw do uwzględnienia powyższych wniosków z uwagi na całkowitą niezasadność omówionego zarzutu. Kontrola odwoławcza zaskarżonego orzeczenia nie potwierdziła trafności twierdzeń apelacji o dopuszczeniu się przez Sąd Rejonowy błędu w ustaleniach faktycznych w zakresie wskazania miejsca pracy D. K. poza granicami Polski. Nie stwierdzono z tego powodu podstaw do wydania w instancji odwoławczej orzeczenia uniewinniającego bądź też uchylającego wyrok celem ponownego rozpoznania sprawy.</p>		
<p>Lp.</p>	<p>Zarzut</p>	
<p>3.2.</p>	<p>Błąd w ustaleniach faktycznych polegający na bezzasadnym uznaniu, że oskarżony uchylał się od płacenia alimentów i naraził A.K. na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych „mając obiektywną możliwość wykonania tego obowiązku”, „w</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>

	<p>sytuacji gdy nie miał żadnych dochodów”, a więc czasowo krótkie nieplacenie nie wynikało z jego „złej woli”, ale było wynikiem przyczyn obiektywnych, od niego niezależnych, a syn na pewno nie doznał żadnych braków, ponieważ jak wynika z żądań jego matki w sprawie obniżenia alimentów, to „jego potrzeby” znacznie wykraczają poza normalne ramy utrzymania dziecka w jego wieku.</p>	
<p>Zwiąże o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Jeszcze raz należy wskazać, że okres kiedy oskarżony był zarejestrowany w urzędzie pracy jako bezrobotny bez prawa do zasiłku został wyłączony z oznaczonego czasu popełnienia przestępstwa niealimentacji, a nawet uległ on rozszerzeniu do pełnych miesięcy, tj. okres od 1 grudnia 2019 r. do 29 lutego 2020 r., co było dla podsądnego korzystnym rozwiązaniem. W toku przedmiotowego procesu podsądny nie przedstawił żadnej rzeczowej argumentacji potwierdzającej, że w okresie od 1 września 2019 r. do 31 maja 2020 r. z wyłączeniem okresu od 1 grudnia 2019 r. do 29 lutego 2020 r. z przyczyn niezawinionych nie był w stanie regulować ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego. Zgromadzony materiał dowodowy zaś nie dawał podstaw do przyjęcia, iż w tym okresie (oprócz czasu gdy pozostawał zarejestrowany jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku) zachodziły przeszkody dla wykonywania pracy przez D. K. i uzyskiwania dochodów niezbędnych do regulowania świadczeń alimentacyjnych na rzecz syna A. K.. Jak wynika z zestawienia</p>		

Komornika przy Sądzie Rejonowym w Biłgoraju o dokonanych wpłatach (najświeższe k. 132 i 135) oraz odpisów wyroków skazujących oskarżonego za przestępstwo niealimentacji na rzecz syna A. K., miesiące gdy oskarżony płacił po 500 zł alimentów, czyli choć częściowo, nie zostały zaliczone do uchylania się od łożenia środków utrzymania na rzecz syna. W świetle powyższego niezasadne były twierdzenia z apelacji, że oskarżony w inkryminowanym okresie nie miał żadnych dochodów, a niepłacenie przez niego alimentów przez krótkie okresy wynikało z przyczyn od niego niezależnych. D. K. jest zdrowym mężczyzną w sile wieku, który nie powinien mieć dużego kłopotu ze znalezieniem pracy. Oskarżony przed grudniem 2019 r. nie zgłaszał też aby pozostawał bez pracy i jej poszukiwał. Jego źródła utrzymania w tamtym okresie nie zostały Sądowi Rejonowemu ujawnione. Trafność tych rozważań potwierdza fakt samodzielnego znalezienia zatrudnienia za granicą w pierwszej połowie lutego 2020 r. Jeżeli więc nawet rzeczywiście przed datą 1 grudnia 2019 r. D. K. nie był nigdzie zatrudniony i nie uzyskiwał dochodu (brak dowodów na tę okoliczność) to sytuacja taka stanowiła pokłosie jego własnych wyborów i na pewno nie można zgodzić się z apelującym, że niepłacenie alimentów na rzecz syna wynikało z przyczyn od niego niezależnych, niezawinionych. Są to wyłącznie niczym nieoparte dywagacje oskarżonego.

Sąd Okręgowy nie miał żadnych zastrzeżeń do ustalenia przez organ meriti, że uchylanie się przez oskarżonego od realizowania obowiązku alimentacyjnego narażało A. K. na niemożność zaspokojenia

podstawowych potrzeb życiowych. W okresie od 1 września 2019 r. do 31 maja 2020 r. matka uprawnionego do alimentów nie pracowała, rozpoczęła ona prowadzenie własnej działalności gospodarczej dopiero w czerwcu 2020 r. (czyli już po inkryminowanym okresie niealimentacji). Przeciwnie stanowisko oskarżonego w tej kwestii nie znalazło żadnego potwierdzenia w wiarygodnych dowodach. Ponadto, A. K. (1) była zobowiązana do ponoszenia kosztów wynajmu mieszkania, w którym zamieszkuje wraz z synem, a także wydatków z tytułu realizowania podstawowych potrzeb dziecka (jedzenie, ubrania, materiały edukacyjne, czas wolny). Matka A. K. otrzymywała w omawianym czasie świadczenia w postaci: zasiłku rodzinnego, świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego, świadczenia 500+ oraz korzystała ze wsparcia finansowego partnera, z którym jak podała, na co dzień nie zamieszkuje. Wobec rozmiaru potrzeb dziecka zaniechanie uiszczania przez oskarżonego alimentów w znaczącej dla budżetu domowego kwocie 1000 zł miesięcznie bez wątpienia prowadziło do narażenia syna na niemożność zaspokojenia podstawowych jego potrzeb. Gdyby bowiem nie działania matki, która dzięki swoim staraniom uzyskiwała wsparcie z MOPS oraz od partnera, A. K. nie miałby zagwarantowanej realizacji podstawowych potrzeb. Znamienne jest, iż zaspokajanie potrzeb życiowych uprawnionego do alimentów przez osoby trzecie do tego niezobowiązane, nie wyłącza ustawowych znamion występku określonego w art. 209 § 1a kk. Podobnie stanu zagrożenia nie niweluje to, że środki na zaspokojenie potrzeb osoby

<p>uprawnionej pochodziły z funduszu alimentacyjnego, czy ośrodka pomocy społecznej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2019 r., sygn. akt IV KS 35/18, Legalis nr 1871069; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 25 stycznia 2019 r., sygn. akt II AKa 402/18, Legalis nr 1887324).</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Zmiana zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gnieźnie.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Brak podstaw do uwzględnienia powyższych wniosków z uwagi na całkowitą niezasadność omówionego zarzutu. Kontrola odwoławcza potwierdziła trafność ustaleń faktycznych co do uchylania się przez oskarżonego od realizowania obowiązku alimentacyjnego oraz narażenia pokrzywdzonego na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Nie stwierdzono żadnych powodów do uwzględnienia w instancji odwoławczej któregośkolwiek z wniosków końcowych apelującego.</p>		
<p>Lp.</p>	<p>Zarzut</p>	
<p>3.3.</p>	<p>Błąd w ustaleniach faktycznych polegający na niewłaściwej ocenie zachowania matki A., pomimo tego, że jest ona fryzjerką i cały czas</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny</p>

	<p>pracowała, Sąd usprawiedliwia tym, że „nie była zatrudniona i nie mogła go utrzymać bez świadczenia z funduszu alimentacyjnego”, podczas gdy jest ona osobą zdrową, zdolną do pracy i bardzo majątną, skoro bez pracy stać ją było na wynajem mieszkania za 1800 zł, wyżywienie syna to według jej żądań 1200 zł miesięcznie, ubranie 1400 zł miesięcznie, wakacje lato i zima 2500 zł.</p>	# niezasadny
<p>Związłe o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Sąd Rejonowy powołany do rozpoznania przedmiotowej sprawy karnej nie był zobowiązany, ani też uprawniony do badania prawdziwości oświadczeń matki A. K. o wysokości miesięcznych kosztów utrzymania dziecka, przytoczonych przez oskarżonego w apelacji (można się jedynie domyślać, że informacje te pochodzą z procesu cywilnego o obniżenie wysokości alimentów albowiem w niniejszym procesie karnym A. K. (1)nie podawała takich danych). Jest to bowiem zadanie dla sądu rodzinnego badającego zasadność powództwa podsądnego o obniżenie wysokości alimentów. Podobnie Sąd I instancji nie miał podstaw dla przeprowadzania dodatkowego postępowania dowodowego w celu ustalenia przyczyn, dla których A. K. (1) nie pracowała do czerwca 2020 r. Matka pokrzywdzonego wywiązywała się z ciężących również na niej obowiązków w zakresie utrzymania syna i uzyskiwała na jego rzecz świadczenia socjalne choć sama nie była w tym czasie nigdzie zatrudniona (tylko dorywczo). Nadto miała ona wsparcie finansowe od swojego partnera, a więc</p>		

nie można jej zarzucić by w sposób niewłaściwy wywiązywała się z obowiązku zapewnienia dziecku realizacji podstawowych potrzeb życiowych. Nie sposób tego samego powiedzieć o D. K., który w okresie od 1 września 2019 r. do 31 maja 2020 r. (z wyłączeniem okresu od 1 grudnia 2019 r. do 29 lutego 2020 r. kiedy był zarejestrowany jako bezrobotny) nie płacił na rzecz syna żadnych pieniędzy tytułem ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego określonego prawomocnym wyrokiem sądu na poziomie 1000 zł miesięcznie, przerzucając w ten sposób cały ciężar i odpowiedzialność utrzymania syna na matkę dziecka. Sprzeczne z dokumentacją prowadzonego postępowania egzekucyjnego były bowiem wyjaśnienia podsądnego jakoby płacił na rzecz syna kwoty po 500 zł miesięcznie. Analiza zaświadczenia o dokonanych wpłatach (k. 144 akt) prowadzi do wniosku, że w inkryminowanym okresie podsądny nie dokonał żadnej wpłaty na poczet należnych alimentów. Sąd Okręgowy nie widział potrzeby odnoszenia się do wskazań apelacji, które tyczyły zasad rozliczania przez komornika wpłat dokonywanych przez D. K.. To bowiem w jaki sposób komornik zalicza środki przekazywane przez podsądnego na poczet poszczególnych należności określają przepisy kodeksu postępowania cywilnego. Jeżeli więc oskarżony ma jakiegokolwiek zastrzeżenia do sposobu rozliczeń komornika winien je zgłaszać poprzez środki przysługujące mu jako dłużnikowi w postępowaniu egzekucyjnym a nie w procesie karnym, do którego przedmiotu ta problematyka nie należy.

Wniosek		
Zmiana zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gnieźnie.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Brak podstaw do uwzględnienia powyższych wniosków z uwagi na całkowitą niezasadność omówionego zarzutu. Sąd Rejonowy, wbrew oczekiwaniom oskarżonego, nie był zobowiązany do badania powodów niepodejmowania przez A. K. (1) stałego zatrudnienia w inkryminowanym okresie, skoro wywiązywała się ona w tym czasie z ciężącego również na niej obowiązku alimentacyjnego. Zadaniem sądu karnego nie było również sprawdzanie prawdziwości oświadczeń o wysokości miesięcznych kosztów utrzymania A. K., zwłaszcza że te wskazania, wg apelującego wygórowane, zostały przez niego przytoczone bez dowodowego potwierdzenia.		
Lp.	Zarzut	
3.4.	Błąd w ustaleniach faktycznych w kwestii rzekomego narażenia pokrzywdzonego na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, z powodu braku dowodów na te okoliczności, które	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny

	Sąd winien był zebrać w toku procesu, a matka A. udowodnić.	
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Tożsame zagadnienie było elementem omówionego już w pkt 3.2. zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych. Apelujący nie jest podmiotem fachowym i najpewniej stąd wynika powielanie przez niego takich samych zarzutów. Skoro jednak kwestia poprawności ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego odnośnie wyczerpania znamienia narażenia pokrzywdzonego na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych została w sposób kompleksowy omówiona w pkt 3.2. to niecelowym byłoby powielanie tych rozważań w kontekście przedmiotowego zarzutu.		
Wniosek		
Zmiana zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gnieźnie.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Brak podstaw do uwzględnienia powyższych wniosków z uwagi na całkowitą niezasadność omówionego zarzutu.		

Lp.	Zarzut	
3.5.	<p>Obraza przepisów prawa materialnego, tj. art. 209 § 1a kk i art. 99 § 1 kk poprzez bezprawne przypisane oskarżonemu i zarzucenie uchylania się od płacenia alimentów, w czynie ciągłym, podczas gdy jego zachowanie nie wyczerpuje znamion tych przepisów, ponieważ nie lekceważył on tego obowiązku, a ewentualne, krótkie przerwy w płaceniu wynikły z przyczyn od niego niezależnych i niezawinionych, co przy prawidłowej ocenie materiału dowodowego powinno zostać przez Sąd uwzględnione.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Zarzut ten w rzeczywistości odnosił się do błędnych zdaniem skarżącego ustaleń faktycznych. Konstruując zarzut obrazy prawa materialnego nie można zapominać, że taki zarzut polega na jego wadliwym zastosowaniu lub niezastosowaniu, w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Nie można mówić więc o naruszeniu przepisów prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za jego podstawę (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2020 r., sygn. akt V KK 349/20, Legalis nr 2486170). Oskarżony D. K. poprzez ten zarzut wyraźnie kwestionował poprawność ustaleń faktycznych Sądu I instancji odnośnie przyjętego uchylania się przez w/wym od ciążącego na		

nim obowiązku alimentacyjnego na syna. Tymczasem, jak wykazała kontrola odwoławcza, wszystkie te ustalenia faktyczne były trafne. Skoro więc oskarżony swoim zachowaniem wyczerpał wszystkie ustawowe znamiona przestępstwa z art. 209 § 1a kk zasadne było przypisanie mu odpowiedzialności karnej za ten czyn i wydanie wyroku skazującego.

Rację miał oskarżony jedynie o tyle, że niepoprawnie zastosowano w tej sprawie przepis art. 91 § 1 kk (w apelacji omyłkowo opisany jako art. 99 § 1 kk). Dla przyjęcia instytucji ciągu przestępstw niezbędne jest ustalenie, że sprawca popełnia w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności, dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw. Analiza akt sprawy i ustalonych okoliczności faktycznych nie dawała podstaw by zachowanie D. K. objęte aktem oskarżenia skatalogować jako dwa odrębne czyny pozostające w realnym zbiegu, które każdorazowo charakteryzował osobny zamiar dokonania przestępstwa z zaniechania. Sąd Rejonowy bezzasadnie przyjął taką konstrukcję, dodając w opisie czynu elementy ciągu przestępstw, tj. krótkie odstępy czasu oraz działanie z wykorzystaniem takiej samej sposobności. Sąd ten w pisemnym uzasadnieniu wyroku uchylił się od dokonania oceny prawnej w tym zakresie. Notabene, Sąd nie uprzedził też na rozprawie o możliwości zmiany kwalifikacji prawnej czynu, do czego obligował art. 399 § 1 kpk. Zdaniem Sądu Okręgowego oskarżony dopuścił się jednego czynu zabronionego z art. 209 § 1a kk, z przerwą pomiędzy 1

<p>grudnia 2019 r. a 28 lutego 2020 r. kiedy to D. K. z przyczyn od siebie niezależnych nie mógł się wywiązywać z ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego. Całość tych zaniechań alimentowania syna obejmował jeden zamiar, przerwany na czas rejestracji jako osoby bezrobotnej, przez co zastosowanie w tej sprawie przepisu art. 91 § 1 kk było wykluczone.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Zmiana zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gnieźnie.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Brak podstaw do uwzględnienia powyższych wniosków. Choć omówiony zarzut okazał się częściowo uzasadniony (w części dotyczącej braku podstaw do zastosowania normy prawnej z art. 91 § 1 kk) to uchylenie Sądu meriti nie mogło stanowić podstawy do wydania wyroku uniewinniającego przez Sąd Okręgowy czy też uchylenia zaskarżonego rozstrzygnięcia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gnieźnie. Sąd II instancji zmienił jedynie zaskarżony wyrok w pkt 1 w ten sposób, że usunął elementy opisu, że oskarżony działał w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności oraz, że zachodził ciąg przestępstw z art. 209 § 1a kk w zw.</p>		

z art. 91 § 1 kk. Przyjął natomiast, że przypisany oskarżonemu czyn stanowi jedno przestępstwo z art. 209 § 1a kk popełnione w okresie od 1 września 2019 r. do 31 maja 2020 r., z wyłączeniem okresu od 1 grudnia 2019 r. do 29 lutego 2020 r. i na podstawie art. 209 § 1a kk wymierzył mu karę 4 miesięcy pozbawienia wolności.

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
1.	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
0.15.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
0.11.	Przedmiot utrzymania w mocy
Wyrok Sądu I instancji utrzymano w mocy co do inkryminowanego okresu niealimentacji oraz skazania za przestępstwo z art. 209 § 1 a kk. Bez zmian pozostało również orzeczenie o kosztach (pkt 2).	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
Powodem utrzymania wyroku w mocy (poza zmianą opisaną w pkt 5.2.) była niezasadność zarzutów apelacji oskarżonego, jak też brak podstaw wskazanych w art. 439, 440 i 455 kpk, uzasadniających zmianę lub uchylenie wyroku poza granicami zarzutów i wniosków apelacji.	
0.15.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	

O.O.11.	Przedmiot i zakres zmiany
<p>Zaskarżony wyrok zmieniono w pkt 1 w ten sposób, że nie przyjęto aby oskarżony działał w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności i że zachodził ciąg przestępstw z art. 209 § 1a kk w zw. z art. 91 § 1 kk, a za przypisany mu czyn stanowiący przestępstwo z art. 209 § 1a kk popełnione w okresie od 1 września 2019 r. do 31 maja 2020 r. z wyłączeniem okresu od 1 grudnia 2019 r. do 29 lutego 2020 r. na podstawie art. 209 § 1a kk wymierzono mu karę 4 miesięcy pozbawienia wolności.</p>	
Zwięźle o powodach zmiany	
<p>Kontrola odwoławcza doprowadziła do ustalenia, że brak było w tej sprawie podstaw do zastosowania instytucji karnomaterialnej z art. 91 § 1 kk. Nie zostały bowiem spełnione warunki umożliwiające zakwalifikowanie zachowania D. K. jako ciągu przestępstw. Przede wszystkim oskarżony dopuścił się jednego czynu zabronionego z zaniechania, z towarzyszącym mu tym samym zamiarem, a nie dwóch osobnych przestępstw wyczerpujących znamiona tego samego przestępstwa z art. 209 § 1a kk z podanym enigmatycznie „wykorzystaniem takiej samej sposobności”. Ustalenia takie wyłączały możliwość zastosowania art. 91 § 1 kk. Dlatego też Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w pkt 1 w zakresie zarówno opisu czynu, jak i jego kwalifikacji prawnej.</p> <p>Organ odwoławczy uznał przy tym za uzasadnione obniżenie wymiaru kary orzeczonej w stosunku do D. K. do poziomu 4 miesięcy pozbawienia wolności. Kontrola instancyjna doprowadziła bowiem do wykluczenia z podstawy prawnej czynu przypisanego podsądnemu przepisu art. 91 § 1 kk, przewidującego zaostrenie górnej granicy ustawowego zagrożenia o połowę. Rozstrzygając o wymiarze kary odpowiedniej do czynu, jakiego dopuścił się podsądny, Sąd II instancji wziął pod uwagę zarówno relatywnie niedługi okres uchylania się od alimentacji na rzecz syna, a także postawę D. K. po popełnieniu przypisanego mu przestępstwa. Należało dostrzec, że obecnie oskarżony realizuje systematycznie obowiązek alimentacyjny w pełnej wysokości, a także stara się spłacić wysokie zadłużenie powstałe z tytułu uprzedniego niepłacenia alimentów oraz wypłat dokonywanych na rzecz A. K.</p>	

przez Fundusz Alimentacyjny. Biorąc to wszystko pod uwagę Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że kara pozbawienia wolności w wymiarze 4 miesięcy będzie odpowiednią reakcją na czyn D. K. i zrealizuje wszystkie stawiane jej cele, zarówno w zakresie prewencji generalnej, jak i przede wszystkim indywidualnej. Jednocześnie organ odwoławczy nie widział możliwości orzeczenia w tej sprawie innego rodzaju kary aniżeli ta najsurowsza przewidziana w kodeksie karnym. D. K. był już wcześniej skazywany za przestępstwo z art. 209 § 1a kk i po raz kolejny dopuścił się tego samego rodzaju czynu. Ponadto były względem niego orzekane kary rodzajowo łagodniejsze (kara ograniczenia wolności, kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania), które nie przyniosły oczekiwanego rezultatu wobec podsądnego, który nadal naruszał porządek prawny. Z racji wcześniejszego skazania na karę pozbawienia wolności, możliwość zastosowania wobec D. K. dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary z art. 69 § 1 kk była wykluczona. Konieczne było więc pozostanie przy najsurowszej rodzajowo karze, jednak z obniżeniem jej wymiaru do 4 miesięcy, z uwagi na potraktowanie zachowań oskarżonego jako jednego przestępstwa i obniżoną w związku z tym górną granicą zagrożenia z 3 lat do 2 lat pozbawienia wolności. W ocenie Sądu Okręgowego zważyć też należało na aktualną postawę oskarżonego, który od kwietnia 2021 r. regularnie łoży na syna alimenty, pokazując w ten sposób, że późno ale jednak zrozumiał jak ważny jest jego wkład jako ojca w utrzymanie dziecka. Kara 4 miesięcy pozbawienia wolności będzie zatem adekwatną dla niego dolegliwością za popełniony czwarty już raz występki z art. 209 kk. Będzie ona jednocześnie wystarczająco dla sprawy dolegliwa i wyważona wobec występujących w sprawie okoliczności obciążających i łagodzących.

0.15.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
0.15.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia		
1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		

2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
0.15.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
0.15.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
3.	Zgodnie z art. 634 kpk jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej, do kosztów procesu za postępowanie odwoławcze od orzeczeń kończących postępowanie w sprawie mają odpowiednie zastosowanie przepisy o kosztach za postępowanie przed sądem I instancji. Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy opierając się na dyspozycji przepisu art. 624 § 1 kpk zwolnił

oskarżonego od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze. Oskarżony nie posiada żadnego znaczącego majątku, ma duże zadłużenie z tytułu nieregulowanych alimentów i z tego tytułu prowadzone jest w stosunku do niego postępowanie egzekucyjne, a także nadal ma obowiązek alimentowania syna A. K.. Jak wynika z oświadczenia oskarżonego, jest on obecnie zatrudniony za granicą i uzyskuje z tego tytułu regularne dochody to jednak w związku z jego narosłymi zobowiązaniami z tytułu alimentacji należało go zwolnić z poniesienia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze. Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że kolejne obciążanie oskarżonego kosztami sądowymi stanowiłoby dla niego dolegliwość finansową ponad miarę. Elementem kosztów sądowych jest opłata, od której podsądny też został zwolniony. W związku z tym, że doszło do zmiany wysokości kary zasadniczej w instancji odwoławczej Sąd Okręgowy określałby jedną opłatę za obie instancje (to oznacza, że opłata z pkt 2 zaskarżonego wyroku nie będzie pobierana) ale i od tej części kosztów, z tożsamych co wyżej powodów, oskarżonego zwolniono.

7. PODPIS

Hanna Bartkowiak